

**VIGYÁZÓ SZEMETEK KELETRE VESSÉTEK –
A FEHÉROROSZ HATÁR MENTÉN
KIALAKULT MIGRÁCIÓS VÁLSÁG**

Migrációkutató Intézet

Gyorselemzések

Gönczi Róbert

2021/16

2021.10.28.

Gyorselemzések 2021/16

VIGYÁZÓ SZEMETEK KELETRE VESSÉTEK – A FEHÉROROSZ HATÁR MENTÉN
KIALAKULT MIGRÁCIÓS VÁLSÁG

A Migrációkutató Intézet legújabb gyorselemzésében a fehérorosz határ mentén kialakult migrációs válság előzményeire, okaira és következményeire, így az egyre súlyosbodó humanitárius válságra kíván rámutatni. A fehérorosz rezsim sajátos hibrid hadviselést folytat az Európai Unió ellen, melynek keretében jellemzően közel-keleti migránsokat utaztat be a területére, majd az érkezőkből – uniós nézőpontból – illegális bevándorlókat „farag”. A nyomásgyakorlás közvetlen elszenvedői a keleti külső (schengeni) határral rendelkező szomszédos Litvánia, Lettország és Lengyelország. Lukasenka taktikája láthatóan működik, hiszen Brüsszel és az érintett tagállamok egyelőre nem találják a megoldást a kihívásra. Kiutat jelenthet az érintett határok fizikai védelme, amit helyesen ismertek fel az említett államok. A kialakult helyzet egyértelmű vesztesei az eszközként felhasznált bevándorlók is, de az események jól tükrözik az uniós menekültügyi és bevándorlási reformok elmaradásának fájó hiányát is.

Előzmények: egy „elcsalt” választás, a Ryanair 4978-as járata és a gazdasági szankciók

A 2020-as fehérorosz elnökválasztáson követően hatalomban maradt Alekszandr Lukasenka, mintegy a szavazatok mintegy 80%-át megszerezve.¹ A választások tisztaságát a kezdetektől megkérdőjelezte a nemzetközi közösség. A gyakran autokratának bélyegzett vezető immáron 27 éve van hatalomban a kelet-európai országban. A legfőbb ellenzéki jelölt, Szvjatlana Cihanouszkaja elmenekült az országból, az utcán tüntetőket pedig súlyos rendőri atrocitások érték, több tüntetőt le is tartóztattak. A választásokat követően az ország történetének legnagyobb demonstrációit kezdték el szervezni az ellenzéki szereplők, Lukasenka lemondását, a politikai foglyok szabadon bocsájtását és a rendőri erőszak leállítását követelve. Emellett sztrájkok is szerveződtek országszerte. A tüntetők és a sztrájkolók követeléseit az adminisztráció visszautasította, Lukasenka hatalomban maradt, az ellenzéki vezetők ellen pedig bírósági eljárások indultak. Az Európai Unió ezt követően döntött először úgy, hogy gazdasági szankciókat vezet be a fehérorosz rezsim ellen.

---

¹ TAYLOR 2020.

Gyorselemzések 2021/16

Körülbelül fél évvel később újabb botrányba keveredett Minszk, amikor Michael O’Leary, a Ryanair vezérigazgatója kijelentette, hogy a légitársaság 4978-as járatát szándékosan térítette el a fehérorosz hatóság.² A Ryanair 4978-as járatát május 23-án leszállásra kényszerítették Fehéroroszország területén bombagyánú indokával. A hatóságok robbanószert nem találtak a fedélzeten, ugyanakkor leszállították az egyik legismertebb ellenzéki aktivistát, aki Görögországból tartott épp Litvániába. Fehéroroszország visszautasította O’Leary vádját arra hivatkozva, hogy ők pusztán értesülést kaptak egy robbanószerkezeetről, amiért kötelességüknek érezték áttekinteni a repülőgép fedélzetét. Roman Protasevics ellenzéki újságírót és barátnőjét, Szofija Szapegát a fehérorosz hatóságok letartóztatták, Minszkbe szállították, majd egy gyors bírósági eljárást követően börtönbüntetést kaptak. A repülőgép Athénból Vilniusba tartott, amikor 10 km-re a litván határ előtt a fehérorosz hatóságok leszállították. Az EU ekkor további szankciókat helyezett kilátásba Minszkkal szemben.

Június 21-én az Európai Tanács úgy határozott, hogy korlátozó intézkedéseket vezet be 78 fehérorosz személlyel és nyolc szervezettel szemben.³ A döntést a Tanács az emberi jogok súlyos megsértésére, a civil társadalom, a demokratikus ellenzék és az újságírók erőszakos elnyomására hivatkozva hozta meg. Az új korlátozó intézkedések hatálya alá helyeztek továbbá hét másik személyt is, illetve egy szervezetet a Ryanair 4978-as járatának eltérítése miatt. A Tanács június 4-én emellett úgy döntött, hogy a kialakult helyzetre való tekintettel megerősíti a fehérorosz légitársaságokkal szemben érvényben lévő korlátozó intézkedéseket az EU légterének átrepülésével kapcsolatban.⁴ A Tanács határozatához csatlakoztak egyébként tagjelölt országok, így Észak-Macedónia, Montenegró, Szerbia és Albánia, valamint az Európai Gazdasági Térség tagjai is. „*Ami [...] történt, az nemzetközi botrány. Európai civilek élete került veszélybe. Ez nem elfogadható.*” – nyilatkozott a Ryanair gépének eltérítésével kapcsolatban Charles Michel, az Európai Tanács elnöke. A korlátozó intézkedések közé tartozik az általános utazási tilalom és a vagyonbefagyasztás is. E mellett az uniós polgároknak és vállalatoknak tilos pénzeszközöket rendelkezésre bocsátaniuk a szankciók hatálya alá eső személyek és szervezetek számára.

Covid-19-hatás és nyomásgyakorlás

A Covid-19 világvilágjárvány fontos hatást gyakorolt a menekültjoggal és a migrációval kapcsolatos összes területre 2020 során. E körbe tartoznak különösen a határzárak, az utazási korlátozások és a különböző egészségügyi intézkedések. Az EU-, illetve az OECD-tagállamok is rendkívüli intézkedéseket fogadtak el az egyes rendszerek

² BBC 2021a.

³ EUROPEAN COUNCIL 2021.

⁴ Ezek értelmében a fehérorosz légitársaságok gépei nem léphetnek be az EU légterébe, illetve nem szállhatnak le a területén.

Gyorselemzések 2021/16

működőképességének fenntartása és a saját állampolgáraikra – valamint a migránsokra – gyakorolt hatások mérséklése érdekében. A járvány közvetlenül hatott a menekültügyi rendszerekre is. 2020-ban átlagosan 34%-kal csökkent a menedékjog iránti kérelmek száma az EU tagállamaiban 2019-hez képest. 2017 óta először volt ilyen jelentős csökkenés az arányszámokban.⁵ A legnagyobb mértékben Spanyolországban és a jelenlegi keleti migrációs válságban erősen érintett Lettországban csökkent a frissen kiadott tartózkodási engedélyek száma.

A Fehéroroszországból érkező közel-keleti migránsok számának növekedésével párhuzamosan egyre többen kezdtek el gyanakodni, hogy Minszk tudatos geopolitikai játszmája és stratégiája állhat az események hátterében.⁶ Agne Bilotaite litván belügyminiszter júniusban a Delfi hírportálnak egyenesen úgy nyilatkozott, hogy a megnövekedett migráció a hibrid hadviselés egyik formája.⁷ „A Fehéroroszországból Litvániába irányuló illegális migráció szervezett és nyereséges üzlet, amelyben részt vesznek belorusz tisztviselők és tisztek is” – mondta. Júliusban a Belsat televíziós társaság oknyomozói rávilágítottak, hogy a fehérorosz titkosszolgálat szervezi a migránsok átszállítását a Közel-Keletről az EU keleti határszakaszára.⁸ Agnieszka Romaszewska-Guzy, a Belsat igazgatója szerint az Elnöki Ügyek Tanácsához tartozó Centrkurort állami vállalat szervezi a migránsok Fehéroroszországba történő beutaztatását Irakból. A szervezet turistavízumot biztosít a Minszkbe repült migránsok számára, akiket a repülőtérhez közel eső hosteleekben szállásolnak el, majd szállítanak valamelyik uniós határszakaszhoz. Lengyelország, Litvánia, Lettország és Észtország miniszterelnökei augusztusban közös nyilatkozatban⁹ utasították el, hogy Fehéroroszország hibrid hadviselési eszközként tekintsen a migránsokra és velük fenyegetse az Európai Uniót. A nyilatkozatot az Európai Bizottság is támogatta.¹⁰ De miért lenne mindez Fehéroroszország érdeke? Arturs Krišjānis Kariņš lett miniszterelnök szerint a fehérorosz adminisztráció az uniós gazdasági szankciókra válaszol ezen lépésével.¹¹ Szerinte Lukasenka hibrid háború indított az Európai Unió ellen, és felszólította a többi tagállamot, hogy tanúsítsanak határozott ellenállást Minszk „manipulációival” szemben. Litvánia továbbá azzal vádolt meg 12 fehérorosz katonát, hogy illegálisan léptek a területére annak érdekében, hogy áttoljanak egy migráncsoportot. A határszolgálat szerint a fehéroroszokat többször is felszólították, hogy hagyják el Litvánia területét. Az esetről videófelvétel is készült.¹²

⁵ EUROPEAN MIGRATION NETWORK 2021.

⁶ GRZYWACZEWSKI 2021.

⁷ ТИМОФЕЕВА – ЖЕЙМИТЕ-БИЛЕНЕ 2021.

⁸ SCIESZYK 2021.

⁹ MY GOVERNMENT 2021.

¹⁰ POLAND IN 2021.

¹¹ PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF THE COUNCIL OF EUROPE 2021.

¹² BBC 2021b.

Gyorselemzések 2021/16

A migráció mint nyomásgyakorlási eszköz

Akkor beszélhetünk a migránsok nyomásgyakorlási eszközként történő felhasználásáról, amikor különböző kormányok vagy államok stratégiai céljuk elérése érdekében manipulálják vagy kihasználják az emberek természetes mozgását vagy migrációs hajlandóságát, illetve annak elősegítésével fenyegetőznek.¹³ Kelly M. Greenhill, a massachusetts-i Harvard Kennedy School Belfer Centerének tudományos munkatársa szerint ez a jelenség gyakoribb, mint hinnénk. Hasonló motívumok megfigyelhetők a Közel-Keleten, a Balkánon és Észak-Afrikában is.

Greenhill írásában példaként említi a 2021-es ceutai eseményeket. 2021. május 17-én több mint 6 000 ember kísérelt meg egyszerre belépni a spanyol exklávé, Ceuta város területére Marokkóból.¹⁴ Az illegális migráció jelentősége itt kritikus, ugyanis Ceuta az Európai Unió és a schengeni övezet tagja. A spanyol hatóságok beszámolója szerint ez volt az irreguláris migránsok legnagyobb beáramlási kísérlete a város történetében. Másnap további 2 000 migráns követte a május 17-én próbálkozó példáját. Greenhill szerint az eset nem a véletlen műve volt. Szakértők szerint egyenesen Marokkó volt az, aki megtervezte a tömeges migrációs nyomást Spanyolország irányába, hogy ezzel büntesse Madridot, amiért orvosi ellátást biztosított a Marokkó déli részén található Nyugat-Szahara függetlenségéért küzdő Polisario Front vezetőjének. (Különböző videofelvételek bizonyítják, hogy a marokkói határőrök megnyitották kerítéseiket az enklávé irányába.¹⁵)

Hasonló véleményének adott hangot Philip Breedlove amerikai tábornok is az Egyesült Államok Szenátusa Fegyveres Szolgálati Bizottságának írt jelentésében 2016-ban, amelyben kifejtette, hogy a szíriai válság következtében létrejött migrációs hullám előidézése és fenntartása lehetővé tette Oroszország számára, hogy nem katonai eszközökkel ossza meg Európa nemzeteit és a NATO-tagállamokat.¹⁶ Breedlove szerint a Kreml és Szíria vezetője, Bassár el-Aszad „szándékosan alkalmazták nyomásgyakorló eszközként a migrációt, hogy megkísérelhessenek felülkerekedni az európai struktúrán és megtörhessék annak integrációját”.

---

¹³ GREENHILL 2021.

¹⁴ U.o.

¹⁵ PELTIER 2021.

¹⁶ BBC 2016.

Gyorselemzések 2021/16

Litvánia és Lettország

Mint arról egy korábbi gyorselemzésünkben beszámoltunk, az idei év első felében a Litvániába érkező migránsok száma megnyolcszorozódott.¹⁷ Míg 2021-ben szeptemberig 600 új menedékkérelmet regisztráltak, addig tavaly összesen 74-et, 2019-ben pedig mindössze 37-et. A Litvániába átjutók jelentős része iraki, azonban Szíriából, Guineából, Gambiából, Afganisztánból, Kamerunból és Indiából érkezettek is regisztráltak. Litvánia 2021. június 3-án hirdetett rendkívüli állapotot a migránsok beáramlása miatt. Bilotaita belügyminiszter kiemelte, hogy a rendkívüli helyzetre nem a 2,8 milliós országba érkező többszáz illegális migráns miatt van szükség, hanem azért, hogy fel tudjanak állítani egy ellenállóbb határvédelmi rendszert az Állami Határőrszolgálat javaslatai mentén. A rendkívüli állapotot azt követően hirdették ki, hogy Simonyte miniszterelnök kabinetjének információi szerint június 2-án egyetlen nap alatt 150 illegális migránst vettek őrizetbe a határőrök, amely meghaladja a 2021-et megelőző 4 évben regisztrált összes határsértő számát az érintett határszakaszon.

Lettországban hasonló a helyzet. 2021. augusztus 10-én a lett kormány a parlament támogatásával szükségállapotot hirdetett a Fehéroroszországgal közös határszakaszán fekvő négy régiójában (Daugavpils, Krāslava novads, Dagdas novads és Zilupes).¹⁸ A szükségállapot augusztus 11-től november 10-ig tart. A különleges jogrend ideje alatt a határőrök erővel visszaszoríthatnak minden újonnan érkező irreguláris migránst és megtagadhatják a menedékkérelmek befogadását.

Mind Lettország, mind Litvánia kerítésépítésbe kezdett. Vilnius egy 508 kilométer hosszú, 4 méter magasságú kerítést tervez, mely 2022-ben készülne el és összesen 152 millió euróba kerülne.¹⁹ Lettországnak jelenleg 37 kilométernyi szögesdrót kerítése van a fehérorosz határ mentén, melyet rendes határkerítésre szeretnének lecserélni.

Egyre romló lengyel helyzet

A kialakult migrációs helyzet súlyosan érinti Lengyelországot is, melynek határszakasza Fehéroroszországgal lényegesen nagyobb a baltiaknál. A lengyel kormány az események hatására szükségállapotot vezetett be²⁰ a

¹⁷ GÖNCZI – JANIK 2021.

¹⁸ PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF THE COUNCIL OF EUROPE 2021.

¹⁹ DPA INTERNATIONAL 2021.

²⁰ RADY MINISTRÓW 2021.

Gyorselemzések 2021/16

Fehéroroszországgal határos két tartományában, a Podláziai és a Lublini vajdaságban.²¹ Mindeközben Mariusz Blaszczak védelmi miniszter provokatív akciókkal vádolta meg a fehérorosz hatóságokat.²² A miniszter többek között azzal állította, hogy lövéseket adtak le a levegőbe és a lengyel határőrök irányába. A belügyminiszter, Mariusz Kamiński úgy nyilatkozott, javasolni fogja a kormánynak a szükségállapot meghosszabbítását a határmenti vajdaságokban. Szeptember elején 30 napos hosszabbítást jelentettek be, melyet Kamiński további 60 tolna ki.

Mariusz Blaszczak bejelentette továbbá, hogy további 6 000 katonát vezényelnek ki a határvidékre.²³ Blaszczak azt is megígérte, hogy Lengyelország a szükségállapot idejét a fal építésére fogja fordítani a határ mentén. *„Napi 3 kilométerrel bővítjük a kerítésünk”* – fogalmazott a védelmi miniszter egy tweetjében.²⁴ Blaszczak korábban úgy fogalmazott, hogy a magyar-szerb határon található kerítés mintájára szeretnék felépíteni határvédelmi rendszerüket.

A Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) többször is aggodalmát fejezte ki a határzár következtében a lengyel-fehérorosz határon rekedt migránsok „borzasztó állapota” miatt.²⁵ Egy kb. 30 fős csoport hónapok óta a két határ közé rekedve próbál túlélni olyan körülmények között, melyet a genfi székhelyű IOM elfogadhatatlannak tart. A migránsok itt se ivóvízhez, se élelmiszerhez, se orvosi segítséghez, se higiénikus helyiségekhez, se menedékhez nem jutnak. A hírek szerint eddig nyolc ember vesztette életét a határszakaszon.²⁶ Az Amnesty International ráadásul illegális visszakényszerítéssel vádolta meg a lengyel határőröket.²⁷ A nemzetközi NGO szerint műholdfelvételek bizonyítják, hogy lengyel tisztek augusztus 19-én egy 32 főből álló migráncsoportot kényszerítettek vissza Fehéroroszországba. A csoportban állítólag egy 15 éves lány is volt.

A lengyel kormány október közepén drámai következmények lehetőségét lebegtette meg a Fehéroroszország felől érkező migrációs nyomásra válaszul. Ehhez kapcsolódik a hír, mely szerint amint valaki a lengyel határhoz közeledik, automatikus SMS-üzenetet kap a lengyel kormánytól, mely figyelmezteti a fennálló szükségállapotra.²⁸ Az üzenetet a hatóságok célzottan a migránsoknak küldik, akik Lengyelországba szeretnének átlépni. Az üzenet

²¹ PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF THE COUNCIL OF EUROPE 2021.

²² EURONEWS 2021b.

²³ ALJAZEERA 2021b.

²⁴ PLUCINSKA – PEMPEL 2021.

²⁵ EURONEWS 2021a.

²⁶ WESTENDARP 2021.

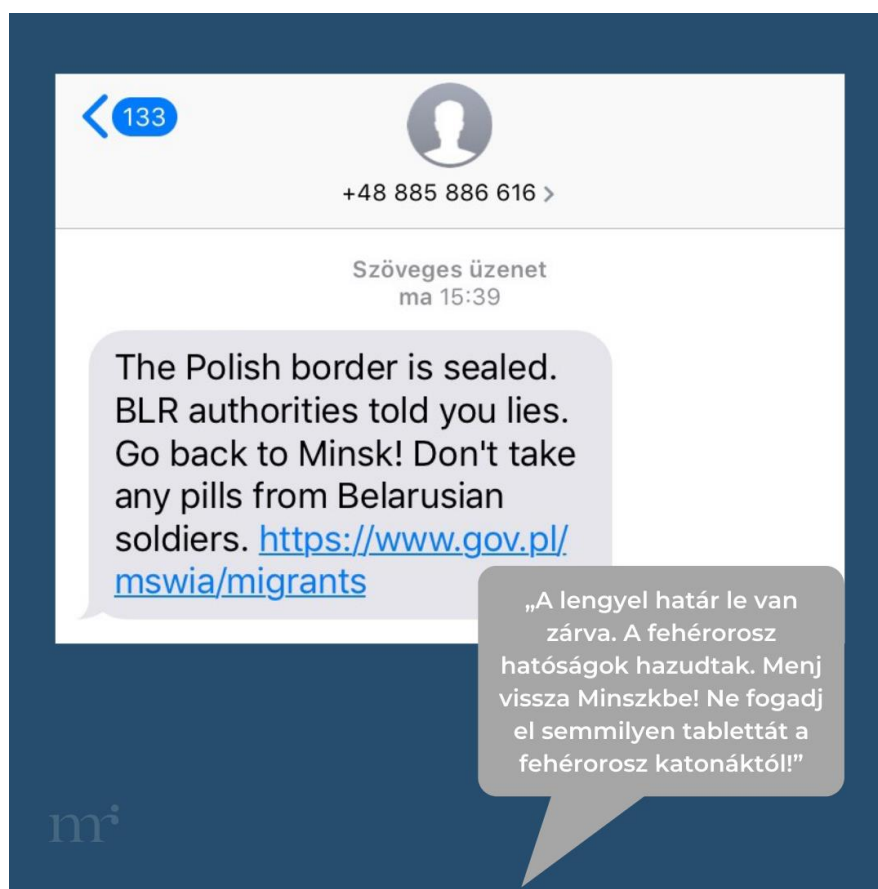
²⁷ EUOBSERVER 2021.

²⁸ SCOTTO DI SANTOLO 2021.

Gyorselemzések 2021/16

arra figyelmezteti a Fehéroroszországból az EU területére tartó migránsokat, hogy „a határ zárva van”, „a fehérorosz hatóságok hazudnak”, illetve, hogy „ne fogadjanak el semmilyen tablettát a katonaságtól”.²⁹ Az SMS-ben egy link is található, amely a lengyel kormány hivatalos oldalának tájékoztatójához vezet. A lengyel belügyminisztérium internetes oldalán angol és arab nyelvű üzeneteket is közzétettek, amelyek azt állítják, hogy a migránsoknak osztogatott tabletták és/vagy gyógyszerek valójában mérget tartalmazhatnak.³⁰ Nem zárható ki, hogy a mérgezésre vonatkozó figyelemfelhívás összefüggésben áll azzal a hírral, mely szerint október 14-én egy szíriai migráns holttestére bukkantak a két állam határán. Az esetről nem adtak ki információt a lengyel hatóságok.³¹

1. ábra: A lengyel kormány által kiküldött aggasztó SMS-ek egyike. (Forrás: Migrációkutató Intézet)

A Frontex legfrissebb adatai szerint egyébként idén már összesen 6 200 illegális határátlépést regisztráltak Fehéroroszország felől, kétharmadát a litván-belorusz határon, de Lengyelország is egyre komolyabb nyomással

²⁹ MIGRÁCIÓS KÖRKÉP 2021.

³⁰ MINISTRY OF THE INTERIOR AND ADMINISTRATION 2021.

³¹ ALJAZEERA 2021a.

Gyorselemzések 2021/16

szembesül.³² Szinte bizonyos, hogy a hosszú, ezidáig érdemben nem ellenőrzött határszakaszokon ennél nagyobb számban tudtak ténylegesen bejutni az EU területére.

Lukasenka a CNN-en, újabb gazdasági szankciók kilátásban

A fehérorosz elnök, Alekszandr Lukasenka az eseményeket követően egy CNN-interjúban próbálta bizonyítani igazát és ártatlanságát.³³ Az elnök az interjúban megpróbálta elhárítani az összes felhozott kritikát, így a választási csalás gyanúját, a tüntetések erőszakos leverését, az ellenzéki aktivisták és politikus börtönbüntetését, illetve a migránsok nyomásgyakorlási eszközként történő felhasználását is. „Ez örültség” – válaszolta azokra az vádakra, melyekkel a lengyel kormány illeti őt. „*Ön örültnék tart engem?*” – válaszolta arra a kérdésre Lukasenka, hogy bevándorlókkal igyekezik-e nyomást gyakorolni az EU határára.³⁴ A fehérorosz elnök szerint Minszk nem tervez „bosszút állni” az uniós gazdasági szankciókért, ugyanis olyat csak az „örültek” tesznek. Kiemelte ugyanakkor, hogy az EU rendre megszállja a másként gondolkodó országokat. Korábban ugyanakkor nem nyilatkozott ennyire visszafogottan a fehérorosz elnök. Nyáron Lukasenka cinikusan úgy fogalmazott, hogy „*Mi nem fogunk vissza senkit, aki a felvilágosult, meleg és kellemes Európa ölébe szeretne ülni*”.³⁵ Egy másik nyilatkozatában azt is hozzátette, hogy „*eddig megállítottuk a migránsokat és a kábítószereket – most egyék meg [az EU] amit főztek maguknak*”.

Október 22-én az Európai Unió tagállamainak vezetői bejelentették, hogy támogatják a Fehéroroszország elleni gazdasági szankciók bővítését.³⁶ A blokk egyes tagjai szerint a kialakult migrációs válság a bizonyítéka, hogy Lukasenka hibrid hadviselést folytat az EU ellen. Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke az EU-vezetők október 22-i csúcstalálkozója után kijelentette, hogy a blokk „kész fenntartani a nyomást” Fehéroroszország ellen. Von der Leyen ismét azzal vádolta az autokrata elnököt, hogy a migráció nyomásgyakorló eszközzé tételével próbálja megtorolni az EU szankcióit. Emellett az EU vezetői folyamatosan támogatásukról biztosítják az érintett tagállamokat, és – szemben Magyarország 2015-ös kerítésépítésével – sokkal megengedőbbnek tűnnek a fizikai határzárak létesítése kapcsán. Október 8-án például 12 tagállam jelezte, hogy támogatnak minden kerítésépülés irányába mutató kezdeményezést a Baltikumban.³⁷ Az aláíró felek közt volt Ausztria, Bulgária, Csehország, Dánia, Görögország, Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Szlovákia

³² FRONTEX 2021b.

³³ ULLAH – CHANCE 2021.

³⁴ WALSH 2021.

³⁵ GÖNCZI – JANIK 2021.

³⁶ RADIO FREE EUROPE 2021.

³⁷ BROZOWSKI 2021.

Gyorselemzések 2021/16

és hazánk is. A litván határvédelemmel kapcsolatban még az az Ylva Johansson – az Európai Bizottság belügyi biztosja – is támogatólag szólalt fel, aki a hazánkat az illegális migráció ellenzése miatt sokat támadó Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetségének³⁸ a tagja.³⁹ A biztos egy támogató írást osztott meg az Európai Bizottság hivatalos oldalán, melyben úgy fogalmazott „*Mindenek előtt szolidaritást kell tanúsítanunk Litvániával. Az EU Litvániának nyújtott támogatása azonnali és átfogó lesz*”. A Frontex is bejelentette, hogy kész aktív támogatást nyújtani Lettországnak és Litvániának⁴⁰, illetve a Bizottság felajánlott egy 20-30 millió eurós támogatást is a két balti államnak.⁴¹ (Érdekes módon ugyanakkor Lengyelország hasonló reakciókat kap a kerítésépítés kapcsán, mint Magyarország korábban.⁴²)

Konklúzió

A fehérorosz rezsim sajátos hibrid hadviselést folytat az Európai Unió ellen, melynek keretében jellemzően közeli migránsokat utaztat be a területére, majd az érkezőkből – uniós nézőpontból – illegális bevándorlókat „farag”. A nyomásgyakorlás közvetlen elszenvedői a keleti külső (schengeni) határral rendelkező szomszédos Litvánia, Lettország és Lengyelország. Lukasenka taktikája láthatóan működik, hiszen Brüsszel és az érintett tagállamok egyelőre nem találják a megoldást a kihívásra. Kiutat jelenthet az érintett határok fizikai védelme, amit helyesen ismertek fel az említett államok. A kialakult helyzet egyértelmű vesztesei az eszközként felhasznált bevándorlók is, de az események jól tükrözik az uniós menekültügyi és bevándorlási reformok elmaradásának fájó hiányát is.

---

³⁸ GOTEV 2018. és SKÓRA 2016.

³⁹ JOHANSSON 2021.

⁴⁰ FRONTTEX 2021a.

⁴¹ BATHKE 2021.

⁴² JOLY – MURRAY 2021.

Gyorselemzések 2021/16

Felhasznált irodalom

- ALJAZEERA (2021a): *Syrian man found dead on Polish-Belarusian border*. Aljazeera, 2021.10.14. Forrás: <https://www.aljazeera.com/news/2021/10/14/syrian-migrant-found-dead-on-polish-belarusian-border> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- ALJAZEERA (2021b): *Poland nearly doubles troop numbers on Belarus border*. Aljazeera, 2021.10.19. Forrás: <https://www.aljazeera.com/news/2021/10/19/poland-almost-doubles-troop-numbers-on-belarus-border> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- BATHKE, Benjamin (2021): *EU to aid Lithuania as migrants continue to pour in from Belarus*. InfoMigrants, 2021.08.03. Forrás: <https://www.infomigrants.net/en/post/34048/eu-to-aid-lithuania-as-migrants-continue-to-pour-in-from-belarus> (Megtekintve: 2021. 10. 28.)
- BBC (2016): *Migrant crisis: Russia and Syria 'weaponising' migration*. BBC, 2016.03.02. Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-35706238> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- BBC (2021a): *Belarus plane: Ryanair boss says pilot had no choice but to land in Minsk*. BBC, 2021.06.15. Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-57480835> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- BBC (2021b): *Lithuania says Belarus officers illegally pushed migrants over border*. BBC, 2021.08.18. Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-58255448> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- BRZOZOWSKI, Alexandra (2021): *Twelve member states ask Commission to finance 'physical barriers' as border protection measures*. Euractiv, 2021.10.08. Forrás: <https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/twelve-member-states-ask-commission-to-finance-physical-barriers-as-border-protection-measures/> (Megtekintve: 2021. 10. 28.)
- DPA INTERNATIONAL (2021): *Lithuania and Latvia both begin building border fence with Belarus*. DPA International, 2021.09.29. Forrás: <https://www.dpa-international.com/topic/lithuania-latvia-begin-building-border-fence-belarus-urn%3Anewsml%3Adpa.com%3A20090101%3A210929-99-418685> (Megtekintve: 2021. 10. 28.)
- EUOBSERVER (2021): *Poland accused of illegal refugee pushback*. EUobserver, 2021.10.01. Forrás: <https://euobserver.com/tickers/153097> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- EURONEWS (2021a): *Migrants stuck at Poland-Belarus border facing 'dire conditions', says UN migration agency*. Euronews, 2021.09.06. Forrás: <https://www.euronews.com/2021/09/06/migrants-stuck-at-poland-belarus-border-facing-dire-conditions-says-un-migration-agency> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)

Gyorselemzések 2021/16

- EURONEWS (2021b): *Poland seeks to extend state of emergency on Belarus border amid criticism over migrants deaths*. Euronews, 2021.09.27. Forrás: <https://www.euronews.com/2021/09/27/poland-seeks-to-extend-state-of-emergency-on-belarus-border-amid-criticism-over-migrants-d> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- EUROPEAN COUNCIL (2021): *Restrictive measures following the 2020 Belarus presidential elections*. Consilium, 2021.06.23. Forrás: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/restrictive-measures-following-the-2020-belarus-presidential-elections/> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- EUROPEAN MIGRATION NETWORK (2021): *The impact of COVID-19 in the migration area in EU and OECD countries*. EMN OECD Umbrella Inform, 2021.04. Forrás: <https://www.oecd.org/migration/mig/00-eu-emn-covid19-umbrella-inform-en.pdf> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- FRONTEX (2021a): *Frontex provides support for Lithuania, Latvia at their borders with Belarus*. Frontex News, 2021.07.01. Forrás: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/frontex-provides-support-for-lithuania-latvia-at-their-borders-with-belarus-hqTC5M> (Megtekintve: 2021. 10. 28.)
- FRONTEX (2021b): *Migratory situation at EU's borders in September: Increase on the Central Mediterranean and Western Balkan routes*. Frontex News, 2021.10.15. Forrás: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/migratory-situation-at-eu-s-borders-in-september-increase-on-the-central-mediterranean-and-western-balkan-routes-RZRnEH> (Megtekintve: 2021. 10. 26.)
- GOTEV, Georgi (2018): *Hungary takes fight against NGOs to EU level*. Euractiv, 2018.10.16. Forrás: <https://www.euractiv.com/section/future-eu/news/hungary-takes-its-fight-against-ngos-to-an-eu-level/> (Megtekintve: 2021. 10. 28.)
- GÖNCZI, Róbert – JANIK, Szabolcs (2021): *Rendkívüli állapot Litvániában: migránsáradat Fehéroroszországból*. Migrációkutató Intézet, 2021.07.09. Forrás: <https://www.migraciokutato.hu/2021/07/09/gyorselemzes-2021-12-rendkivuli-allapot-litvaniaban-migransaradat-feheroroszorszagbol/> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- GREENHILL, Kelly M. (2021): *Morocco 'Weaponized' Migration to Punish Spain. That's More Common Than You Think*. Harvard Kennedy School Belfer Center for Science and International Affairs, 2021.06.01. Forrás: <https://www.belfercenter.org/publication/morocco-weaponized-migration-punish-spain-thats-more-common-you-think> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- GRZYWACZEWSKI, Tomasz (2021): *Russia and Belarus Are Using Migrants as a Weapon Against the EU*. Foreign Policy, 2021.09.18. Forrás: <https://foreignpolicy.com/2021/09/18/russia-belarus-poland-lithuania-migrants-eu-weapon/> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)

Gyorselemzések 2021/16

- JOHANSSON, Ylva (2021): *#TimeToDeliverMigrationEU No.11 - We're supporting Lithuania – and must get our Pact together*. European Commission, 2021.07.18. Forrás: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/johansson/blog/timetodelivermigrationeu-no11-were-supporting-lithuania-and-must-get-our-pact-together_en (Megtekintve: 2021. 10. 28.)
- JOLY, Josephine – MURRAY, Shona (2021): *EU executive summons Polish, Lithuanian, Latvian ambassadors over Belarus border crisis*. Euronews, 2021.10.15. Forrás: <https://www.euronews.com/2021/10/15/eu-executive-summons-polish-lithuanian-latvian-ambassadors-over-belarus-border-crisis> (Megtekintve: 2021. 10. 28.)
- MIGRÁCIÓS KÖRKÉP (2021): 42. hét. Migrációkutató Intézet, 2021.10.18. Forrás: https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/10/MKI_Migracios_Korkep_20211018.pdf (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- MINISTRY OF THE INTERIOR AND ADMINISTRATION (2021): *Information for migrants*. Gov.pl, 2021. Forrás: <https://www.gov.pl/web/mswia-en/information-for-migrants> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- MY GOVERNMENT (2021): *Baltic and Polish Prime Ministers condemn hybrid attack by Belarus against state borders*. My Government, 2021.08.23. Forrás: <https://lrvt.lt/en/news/baltic-and-polish-prime-ministers-condemn-hybrid-attack-by-belarus-against-state-borders> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF THE COUNCIL OF EUROPE (2021): *Increased migration pressure on the borders of Latvia, Lithuania and Poland with Belarus*. Council of Europe, 2021.09.29. Forrás: <https://www.ecoi.net/en/file/local/2061065/doc.+15382+rev.pdf> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- PELTIER, Elian (2021): *Spain Sends Troops to African Enclave After Migrant Crossings Jump*. The New York Times, 2021.06.02. Forrás: <https://www.nytimes.com/2021/05/18/world/europe/spain-migrants-ceuta-morocco.html> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- PLUCINSKA, Joanna – PEMPEL, Kacper (2021): *On the EU's eastern border, Poland builds a fence to stop migrants*. Reuters, 2021.08.26. Forrás: <https://www.reuters.com/world/europe/eus-eastern-border-poland-builds-fence-stop-migrants-2021-08-26/> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- POLAND IN (2021): *Situation on Polish-Belarusian border is a form of aggression on Poland: EC*. Poland In, 2021.08.30. Forrás: <https://polandin.com/55605496/situation-on-polishbelarusian-border-is-a-form-of-aggression-on-poland-ec> (Megtekintve: 2021.10.27.)
- RADIO FREE EUROPE (2021): *EU Leaders Green-Light Sanctions On Belarus Over Illegal Migration*. Radio Free Europe, 2021.10.22. Forrás: <https://www.rferl.org/a/eu-sanctions-belarus-migrants/31525062.html> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)

Gyorselemzések 2021/16

- RADY MINISTRÓW (2021): *Poz.* 1613. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, 2021.09.02. Forrás: <https://dziennikustaw.gov.pl/D2021000161301.pdf> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- SCIESZYK, Jaraslaw (2021): *Operacja „Śluza” – jak klan Łukaszenków zarabia na migrantach*. Belsat.eu, 2021.07.08. Forrás: <https://belsat.eu/pl/news/08-07-2021-operacja-sluza-jak-klan-lukaszenkow-zarabia-na-migrantach/> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- SCOTTO DI SANTOLO, Alessandra (2021): *'You may be poisoned!' Migrants sent shocking text by Polish authority at Belarus border*. Express.co, 2021.10.12. Forrás: <https://www.express.co.uk/news/world/1504731/Poland-belarus-border-Minsk-migrants-texts-eu-latest-news> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- SKÓRA, Maria (2016): *How The Refugee Crisis Splits The European Social Democrats Between West And East*. Social Europe, 2016.01.18. Forrás: <https://socialeurope.eu/how-the-refugee-crisis-splits-the-european-social-democrats-between-west-and-east> (Megtekintve: 2021. 10. 28.)
- TAYLOR, Alan (2020): *Anger and Protest Over a Presidential Election in Belarus*. The Atlantic, 2020.08.20. Forrás: <https://www.theatlantic.com/photo/2020/08/photos-anger-and-protest-over-presidential-election-belarus/615451/> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- ULLAH, Zahra – CHANCE, Matthew (2021): *Belarusian strongman Alexander Lukashenko tries to turn the tables in combative interview*. CNN, 2021.10.02. Forrás: <https://edition.cnn.com/2021/10/02/europe/belarus-lukashenko-interview/index.html> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- WALSH, Nick Paton (2021): *Belarus floods the European Union with migrants, taking a page out of Putin's playbook*. CNN, 2021.08.13. Forrás: <https://edition.cnn.com/2021/08/13/europe/belarus-lithuania-border-migrants-eu-cmd-intl/index.html> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- WESTENDARP, Louis (2021): *Eighth death at Polish border as body of 19-year-old Syrian man found in river*. Politico, 2021.10.21. Forrás: <https://www.politico.eu/article/death-poland-belarus-border-19-year-old-syrian/> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)
- ТИМОФЕЕВА, ЛЮДМИЛА – ЖЕЙМИТЕ-БИЛЕНЕ, Дайва (2021): *Проясняется схема нелегальной миграции из Беларуси: с такими потоками еще не сталкивались*. Delfi.ru, 2021.06.27. Forrás: <https://www.delfi.lt/ru/news/live/proyasnyaetsya-shema-nelegalnoj-migracii-iz-belarusi-s-takimi-potokami-esche-ne-stalkivalis.d?id=87565379> (Megtekintve: 2021. 10. 27.)

Gyorselemzések 2021/16

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Lektorálta: Janik Szabolcs

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155.

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

© Gönczi Róbert, 2021

© Migrációkutató Intézet, 2021

Sorszám: 2021/16